

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1947

Vyhlášené: 17.04.1947 Časová verzia predpisu účinná od: 06.12.1949 do: 25.10.1955

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

55.

ZÁKON

ze dne 1. dubna 1947

o pomoci rolníkům při uskutečňování zemědělského výrobního plánu.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část I.

§ 1.

(1) V zájmu zabezpečení výživy národa musí býti veškerá zemědělská půda obdělána podle zemědělského výrobního plánu. Za tím účelem bude všemi příslušnými úřady a orgány veřejné správy usilováno o opatření dostatečného množství pracovních sil, o opatření dostatečného množství zemědělských strojů a jiných provozních zařízení a o organisování vzájemné spolupráce zemědělců, jakož i pomoci příslušníků jiných povolání.

(2) K trvalé přeměně orné půdy na půdu jinak obhospodařovanou, na př. na louky, pastviny, lesy nebo rybníky, nejedná-li se o přeměnu podle dvouletého hospodářského plánu, je třeba souhlasu okresního národního výboru, který rozhodne na základě doporučení okresního sdružení příslušného Jednotného svazu zemědělců.

§ 2.

Nemůže-li vlastník obdělati zemědělskou půdu pro nedostatek pracovních sil nebo potřebných provozních zařízení (na př. živého nebo mrtvého inventáře), takže musí vědět, že by zůstala zcela nebo zčásti ležeti ladem, jest povinen oznámiti to místnímu národnímu výboru, v jehož obvodu tato půda leží, se žádostí, aby mu byla poskytnuta vhodná pomoc; oznámení jest povinen učiniti včas, aby místní národní výbor mohl zaříditi výpomoc při obdělávání. Místní národní výbor přezkouší oznámení, a shledá-li je odůvodněným, učiní neprodleně potřebná opatření, a to především podle zásad dobrovolné sousedské výpomoci, nebo podle ustanovení části II.

§ 3.

(1) Neobstaral-li vlastník úmyslně nebo z nedbalosti obdělání zemědělské půdy zcela nebo zčásti, ač ji podle svých osobních poměrů obdělati mohl, zjedná místní národní výbor z úřední moci výpomoc podle ustanovení části II, nebo přikáže neobdělanou zemědělskou půdu na dobu 3 hospodářských let jiným zemědělským podnikatelům v obci do povinného pachtu; zemědělský podnikatel jest povinen přijmouti zemědělskou půdu do povinného pachtu v rozsahu, v jakém ji může svými prostředky, zejména svými vlastními pracovními silami, po případě za použití ustanovení uvedených v části II, obdělati a na ní řádně hospodařiti bez újmy pro svůj vlastní podnik. Při přikázání povinného pachtu budiž důsledně dbáno toho, aby jednotlivé zemědělské závody nebyly pracovně přetěžovány. Nebude-li možno přikázati neobdělanou půdu do povinného

pachtu, může místní národní výbor převzít tuto půdu do vlastního hospodaření za podmínek podle tohoto zákona.

(2) Jinak může být opatření podle odstavce 1 učiněno, požádá-li o to vlastník, který sám nemůže obdělání zemědělské půdy obstarati.

§ 4.

(1) Na návrh místního národního výboru určí při přikázání zemědělské půdy do povinného pachtu (§ 3) okresní národní výbor v mezích platných předpisů výši ročního pachtovného a dobu jeho splatnosti. Při tom uváží všechny okolnosti, zejména stav půdy dané do povinného pachtu, tak, aby jeho rozhodnutí odpovídalo zásadám slušnosti, jak se zřetelem na povinného pachtýře, tak i se zřetelem na osobu, jejíž majetek se dává do povinného pachtu. Roční pachtovné nelze však v žádném případě stanovit menší částkou, než kolik činí u půdy, přikázané do povinného pachtu, daň pozemková i s přírážkami a obecní dávky v roce, který předcházel rok, v němž se povinný pacht zřídí.

(2) Povinný pachtýř je povinen pozemek, daný do povinného pachtu, obdělávati a hospodařiti na něm. Jest povinen zejména pozemek hnojití podle pravidel obvyklého hospodaření a zjednati i ostatní předpoklady k řádnému jeho užívání. Jest povinen dále odváděti ve stanovenou dobu propachtovateli pachtovné, které bylo určeno.

(3) Změny ve vlastnictví k zemědělské půdě, dané do povinného pachtu, se nedotýkají práv povinného pachtýře.

§ 5.

Je-li podle poměrů v obci možné, aby i nezemědělské půdy, které ani zemědělsky ani jiným způsobem není využito (na př. stavební pozemky), bylo využito k pěstování užitečných rostlin, může místní národní výbor po slyšení vlastníka dáti takovouto půdu způsobilým osobám, které to potřebují, na př. též chovatelům drobného hospodářského zvířectva, podle okolností i do bezplatného užívání, při čemž jeho dobu stanoví tak, aby užití pozemku k původnímu účelu (na př. ke stavbě) nebylo ztíženo.

§ 6.

Ustanovení §§ 1 až 4 o vlastníku zemědělské půdy platí přiměřeně i o poživatelích, pachtýřích a jiných uživatelích zemědělské půdy, jakož i o osobách, které jsou za správu zemědělské půdy odpovědny.

Část II.

§ 7.

(1) Nelze-li vystáti s organisováním dobrovolné sousedské výpomoci (§ 1, odst. 1) a nestačí-li k obdělání zemědělské půdy výpomoc zemědělských strojních stanic a nemohou-li si vlastníci zemědělské půdy opatřiti provozní zařízení včas ani jiným způsobem, jsou držitelé zemědělských provozních zařízení (dále jen „zařízení“), na př. náradí, strojů a ve výjimečných případech též koňských a volských potahů, povinni, a to i když sami nejsou zemědělci, podle vlastního rozhodnutí buď přenechati tato zařízení k použití jiným osobám k provedení nutných zemědělských prací, nebo sami tyto práce provést; v každém případě vlastník zařízení určí osobu, která bude zařízení obsluhovati. Tato povinnost se nevztahuje na držitele nových zařízení, která jsou ve skladech výrobců nebo obchodníků (včetně družstev), a na držitele zemědělských strojních stanic. Zemědělskými strojními stanicemi podle tohoto zákona se rozumějí stanice, zřízené

ministerstvom zemědělství, na Slovensku Ústavem pro mechanisaci zemědělské výroby při pověřenectvu zemědělství a pozemkové reformy.

(2) Pokud držitelé sami nutně potřebují svých zařízení pro provoz vlastního podniku, jsou zproštěni povinností stanovených v předcházejícím odstavci; použití vysokobřezích klisen je v každém případě vyloučeno.

§ 8.

Jsou-li zařízení v poškozeném stavu, může místní národní výbor naříditi jejich vlastníku, aby je uvedl do stavu způsobilého k užívání. Této povinnosti se může vlastník zbavit, nabídne-li poškozená zařízení ke koupi za úřední cenu osobám, které požádaly o jejich použití pro zemědělské práce.

§ 9.

(1) Robiť opatrenia podľa §§ 7 a 8 náleží miestnemu národnému výboru obce, v ktorej sú zariadenia, pokiaľ ďalej nie je uvedené inak.

(2) Ak nemožno potrebné zariadenia na vykonávanie potrebných poľnohospodárskych prác zadovážiť v obci, v ktorej obvode sa majú tieto práce vykonať, určí príslušný okresný národný výbor, z ktorej obce jeho obvodu sa majú zariadenia zadovážiť; miestny národný výbor tejto obce urobí potom potrebné opatrenia podľa §§ 7 a 8.

(3) Ak nemožno potrebné zariadenia na vykonanie potrebných poľnohospodárskych prác zadovážiť v obvode okresného národného výboru, určí na jeho návrh krajský národný výbor, z ktorého okresu jeho obvodu sa majú zariadenia zadovážiť; ak nemožno potrebné zariadenia zadovážiť ani v obvode krajského národného výboru, určí Ministerstvo pôdohospodárstva kraj, v ktorého obvode sa potrebné zariadenia zadovážia. Príslušné opatrenia podľa §§ 7 a 8 urobí okresný národný výbor, v ktorého obvode sú zariadenia, ktoré sa majú prenechať na použitie. V týchto prípadoch vlastníci zariadenia nemusia určiť osobu, ktorá bude zariadenie obsluhovať.

(4) Národný výbor, ktorý robí opatrenia o prenechaní zariadenia na použitie podľa odseku 3, zistí sám alebo prostredníctvom miestneho národného výboru stav zariadenia ako pred jeho prenechaním na použitie, tak aj pri jeho vrátení.

§ 10.

Místní národní výbor stanoví na návrh účastníků za přenechání zařízení a za práce provedené podle ustanovení § 7 náhradu v přiměřené výši podle platných cenových a mzdových předpisů, při čemž na návrh vlastníka budiž náhrada stanovena v práci, může-li být pracovní výkon splněn. Náklady, které vznikly uvedením zařízení do stavu způsobilého k užívání (§ 8), rozvrhne místní národní výbor na návrh vlastníka přiměřeně na vlastníka a na osoby, které žádaly za použití, přihlížející k hospodářskému významu opravy pro všechny zúčastněné a k rozsahu, v jakém těchto zařízení bylo nebo bude jimi užíváno. Nebude-li opraveného zařízení z jakéhokoli důvodu použito, jsou přece osoby, které žádaly za použití, povinny přispěti podle ustanovení předchozí věty; prodá-li vlastník opravené zařízení do 2 let od provedení opravy, je povinen těmto osobám částky, které zaplatily, vrátit.

§ 11.

Ustanovenia §§ 7, 8 a 10 možno primerane použiť aj na hospodárske budovy a hospodárske zariadenia (stajne, pivnice a pod.), určené na prevádzanie poľnohospodárstva, ak sa tieto nehnuteľné zariadenia neužívajú, alebo ak sa užívajú na iný než pôvodný účel, ktoré nie sú účelne využité a ktorých užitie je so zreteľom na splnenie výrobného plánu v obci potrebné.

§ 11a.

(1) Okresní národní výbory (státní agronomové) mohou do 31. prosince 1950 v okresech na Slovensku, které se souhlasem ministerstva zemědělství určí pověřenectvo zemědělství a pozemkové reformy vyhláškou v Úředním věstníku, činiti opatření a vydávati rozhodnutí podle §§ 3 až 5, 7, 8, 10 a 11, neučinil-li místní národní výbor (místní správní komise, komisař) potřebná opatření, nebo nevydal-li nutné rozhodnutí, včas, nebo je-li nebezpečí, že pro místní poměry v obci taková opatření a rozhodnutí včas učiněna a vydána nebudou a že zemědělská půda zůstane neobdělána. Přitom může okresní národní výbor (státní agronom) zrušiti nebo změnití dřívější rozhodnutí místního národního výboru (místní správní komise, komisaře), má-li za to, že by jejich provádění nebylo způsobilé zabezpečiti obdělání veškeré zemědělské půdy v obci. Dobu povinného pachtu lze v těchto případech stanoviti i na dobu kratší tří let.

(2) V okresech určených podle odstavce 1 může okresní národní výbor (státní agronom) uložití vlastníkům, pachtýřům, poživatelům nebo jiným uživatelům zemědělské půdy pracovní povinnost, pokud jde o práce potřebné k řádnému hospodaření na pozemcích, na kterých hospodaří, při čemž může stanoviti podrobný postup těchto prací a dobu jejich provedení.

(3) Na provedení opatření podle odstavců 1 a 2 dohlíží okresní národní výbor (státní agronom) podle potřeby zvláště jím ustanovenými zmocněnci (místními, po případě oblastními důvěrníky); jejich ustanovení vyhlásí v dotčených obcích způsobem v místě obvyklým. Dekret o ustanovení zmocněncem je zároveň průkazem pro výkon jeho funkce.

(4) Pokud nejsou zmocněnci, uvedení v odstavci 3, veřejnými zaměstnanci, vykonají do rukou předsedy okresního národního výboru slib, že budou úkoly jim svěřené plniti s péčí řádného hospodáře podle nejlepšího vědomí a svědomí. Vykonání slibu se poznamená na dekretu o ustanovení. Při vykonávání svého úřadu jsou zmocněnci, pokud jde o trestně právní ochranu, postaveni na roveň veřejným orgánům.

(5) Zmocněncům (odstavec 3) přísluší odměna, jejíž výši stanoví pověřenec zemědělství a pozemkové reformy v dohodě se zúčastněnými pověřenci. Náklady spojené s činností zmocněnců jsou povinni uhraditi vlastníci, pachtýři, poživatelé nebo jiní uživatelé zemědělské půdy, na niž se působnost zmocněnců vztahuje podle odstavce 3; výši úhrady připadající na jednotlivé osoby stanoví podle plošné výměry obhospodařované zemědělské půdy okresní národní výbor podle směrnic, které vydá a v Úředním věstníku vyhlásí pověřenec zemědělství a pozemkové reformy v dohodě se zúčastněnými pověřenci.

Část III.**§ 12.**

Právní poměry, které vzniknou prováděním ustanovení §§ 3 až 5 a 7 až 11 jest posuzovati, pokud není jinak stanoveno, přiměřeně podle ustanovení obecného práva občanského. Příkázání zemědělské půdy, která jest již propachtována, do povinného pachtu se však nedotýká smluvního pachtovního poměru a povinnosti pachtýře platiti pachtovné.

§ 13.

(1) Nedotčeny zůstávají předpisy, podle nichž hospodaření na zemědělské půdě nebo nakládání s ní je podrobeno zvláštnímu dozoru nebo schválení úřadů nebo veřejných orgánů; zejména zůstávají nedotčeny:

- a) zákon ze dne 30. ledna 1920, č. 81 Sb., kterým se podle § 10 zákona ze dne 16. dubna 1919, č. 215 Sb., vydávají ustanovení o přidělu zabrané půdy a upravuje právní poměr k přidělené půdě (zákon přidělový),
- b) zákon ze dne 27. května 1931, č. 93 Sb., kterým se mění a doplňují předpisy o právním poměru k přidělené půdě (malý zákon přidělový),
- c) zákon ze dne 29. března 1940, č. 90 Sl. z., o povinné úpravě společných pastvin a o pastvinových kontech, a vládní nařízení ze dne 4. října 1940, č. 250 Sl. z., o úpravě povrchu a půdy pastvin,
- d) dekret presidenta republiky ze dne 21. června 1945, č. 12 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, dekret presidenta republiky ze dne 20. července 1945, č. 28 Sb., o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel státu českými, slovenskými a jinými slovanskými zemědělci, a nařízení Slovenské národní rady ze dne 23. srpna 1945, č. 104 Sb. n. SNR, o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel slovenského národa, ve znění nařízení ze dne 14. května 1946, č. 64 Sb. n. SNR,
- e) dekret presidenta republiky ze dne 25. října 1945, č. 108 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy.

(2) Národní výbory, vykonávající svoji pravomoc podle ustanovení části I, rozhodnou po schválení úřadu (orgánu), kterému podle předpisů uvedených v odstavci 1 náleží zvláštní dozor nebo schvalování, pokud by tato pravomoc vydaným rozhodnutím byla dotčena.

§ 14.

Při vydávání rozhodnutí a opatření podle tohoto zákona postupují národní výbory v součinnosti s příslušnými složkami Jednotných svazů zemědělců. Nehodlá-li národní výbor rozhodnouti podle návrhu příslušné složky Jednotného svazu zemědělců, předloží věc bez prodlení k rozhodnutí nadřízenému národnímu výboru. Přitom jinak platí i na Slovensku přiměřeně vládní nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení).

§ 15.

Kdo přemění bez souhlasu (§ 1, odst. 2) ornou půdu na půdu jinak obhospodařovanou, nebo nesplní oznamovací povinnost podle § 2, bude potrestán pro správní přestupek okresním národním výborem pokutou do 2500 Kčs a v případě, že pachatel byl již pro takový čin potrestán, nebo že vzešla z jeho jednání značná škoda, pokutou do 10.000 Kčs. Pro případ nedobytnosti pokuty budiž vyměřen náhradní trest vězení podle míry zavinění do jednoho měsíce.

§ 16.

(1) Použitelnost vládního nařízení ze dne 22. února 1940, č. 140 Sb., o využití pozemků k pěstování užitečných rostlin, a vládního nařízení ze dne 29. dubna 1940, č. 159 Sb., o zajištění řádného provozu zemědělských podniků, ve znění vládního nařízení ze dne 25. ledna 1943, č. 41 Sb., se zrušuje.

(2) Nařízení s mocí zákona ze dne 13. října 1942, č. 203 Sl. z., o povinnosti řádně obdělávati zemědělskou půdu, a opatření předsedy nejvyššího úřadu pro zásobování ze dne 26. listopadu 1942, č. 526 Úr. n., kterým se provádí nařízení č. 203/1942 Sl. z., se zrušují.

(3) Pravoplatná rozhodnutí, učiněná podle předpisů uvedených v odstavci 1 nebo 2 před účinností tohoto zákona, zůstávají nedotčena.

§ 17.

Tento zákon nabývá účinnosti 7. dnem po vyhlášení; provede jej ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Řuriš v. r.

